

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 134/21

Luksemburg, 15 lipca 2021 r.

Wyrok w sprawie C-795/19
Tartu Vangla

Uregulowanie estońskie przewidujące bezwzględną niemożność dalszego pełnienia obowiązków przez funkcjonariusza służby więziennej, którego ostrość słuchu nie odpowiada minimalnym progom percepcji dźwiękowej, bez umożliwienia sprawdzenia, czy jest on w stanie wykonywać swoje obowiązki, jest sprzeczne z prawem Unii

Uregulowanie to wprowadza dyskryminację bezpośrednią ze względu na niepełnosprawność

Przez okres prawie piętnastu lat XX był zatrudniony w zakładzie karnym w Tartu (Estonia) w charakterze funkcjonariusza służby więziennej.

W tym okresie weszło w życie rozporządzenie nr 12 rządu Estonii ustanawiające wymogi zdrowotne stawiane funkcjonariuszom służby więziennej, a także wymogi w zakresie procedur badań lekarskich oraz treści i formy świadectwa zdrowia. Rozporządzenie to określa w szczególności minimalne progi percepcji dźwiękowej mające zastosowanie do tych funkcjonariuszy i przewiduje, że obniżenie zdolności słyszenia poniżej tych norm stanowi bezwzględne przeciwwskazanie medyczne dla wykonywania obowiązków funkcjonariusza służby więziennej. Ponadto wspomniane rozporządzenie nie zezwala na stosowanie aparatów korygujących przy ocenie spełniania wymogów dotyczących ostrości słuchu.

Dnia 28 czerwca 2017 r. dyrektor zakładu karnego w Tartu zwolnił XX w następstwie wydania świadectwa zdrowia potwierdzającego niezgodność ostrości słuchu XX z minimalnymi progami percepcji dźwiękowej określonymi w rozporządzeniu nr 12.

XX wniósł skargę do Tartu Halduskohus (sądu administracyjnego w Tartu, Estonia), podnosząc, że rozporządzenie to skutkuje dyskryminacją ze względu na niepełnosprawność, sprzeczną w szczególności z põhiseadus (konstytucją). Skarga ta została oddalona. Tartu Ringkonnakohus (sąd apelacyjny w Tartu, Estonia) wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2019 r. uwzględnił apelację XX i stwierdził niezgodność z prawem decyzji o zwolnieniu. Sąd ten postanowił również wszcząć postępowanie sądowe w sprawie kontroli zgodności przepisów wspomnianego rozporządzenia z konstytucją przed Riigikohus (sądem najwyższym, Estonia). Zauważając, że obowiązek traktowania osób z niepełnosprawnością w taki sam sposób jak innych osób znajdujących się w porównywalnej sytuacji i bez dyskryminacji wynika nie tylko z konstytucji, lecz również z prawa Unii, Riigikohus postanowił zwrócić się to Trybunału z pytaniem, czy przepisy dyrektywy 2000/78¹ stoją na przeszkodzie takiemu uregulowaniu krajowemu.

Ocena Trybunału

Stwierdziwszy, że rozporządzenie nr 12 jest objęte zakresem stosowania tej dyrektywy i wprowadza odmienne traktowanie bezpośrednio ze względu na niepełnosprawność, Trybunał zbadał, czy można je uzasadnić na podstawie art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78, zgodnie z którym państwa członkowskie mogą uznać, iż odmienne traktowanie ze względu na cechy związane z tą przyczyną nie stanowi dyskryminacji w przypadku, gdy ze względu na rodzaj działalności zawodowej lub warunki jej wykonywania dane cechy są istotnym i determinującym wymogiem

¹ Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. 2000, L 303, s. 16).

zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg jest proporcjonalny. Ponieważ przepis ten pozwala na odstępstwo od zakazu dyskryminacji, Trybunał przypomniał, że podlega on ścisłej wykładni.

Trybunał zauważył w szczególności, że wymóg prawidłowego słyszenia, a tym samym posiadania określonego poziomu ostrości słuchu, wynika z charakteru obowiązków funkcjonariusza służby więziennej, takich jak opisane przez sąd krajowy, i przyjął, że ze względu na charakter tych obowiązków i warunków ich wykonywania, okoliczność, iż jego ostrość słuchu musi spełniać minimalny próg percepcji dźwiękowej, można uznać za „istotny i determinujący wymóg zawodowy” w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78.

Ponieważ **rozporządzenie nr 12 zmierza do ochrony bezpieczeństwa osób i porządku publicznego, Trybunał stwierdził, że rozporządzenie to realizuje cele zgodne z prawem**, a następnie zbadał, czy ustanowiony w nim wymóg, zgodnie z którym ostrość słuchu funkcjonariusza służby więziennej powinna spełniać minimalne progi percepcji dźwiękowej – przy czym nie jest dozwolone stosowanie aparatów korygujących w trakcie oceny spełnienia tych progów – których niedochowanie stanowi bezwzględne przeciwwskazanie medyczne dla wykonywania jego obowiązków, powodujące ich zakończenie, jest proporcjonalny do osiągnięcia tych celów i czy nie wykracza poza to, co jest niezbędne do ich osiągnięcia.

Jeśli chodzi o odpowiedni charakter tego wymogu, Trybunał przypomniał, że uregulowanie jest właściwe do zapewnienia realizacji wskazanego celu, tylko jeśli jego osiągnięciu ma rzeczywiście służyć takie uregulowanie w sposób spójny i systematyczny. Trybunał zauważył zaś, że wspomniane rozporządzenie zezwala funkcjonariuszowi służby więziennej na korzystanie z urządzeń korygujących w trakcie oceny dochowania przewidzianych w nim norm w zakresie ostrości wzroku, podczas gdy możliwość ta jest wyłączone w zakresie ostrości słuchu.

W odniesieniu do niezbędności wspomnianego wymogu, Trybunał przypomniał, że **niedochowanie progów określonych w rozporządzeniu nr 12 uniemożliwia w sposób bezwzględny wykonywanie obowiązków funkcjonariusza służby więziennej, ponieważ progi te mają zastosowanie do wszystkich funkcjonariuszy służby więziennej bez możliwości odstępstwa. Ponadto rozporządzenie to nie pozwala na indywidualną ocenę zdolności funkcjonariusza do wypełniania podstawowych obowiązków w tym zawodzie bez względu na występujące u niego upośledzenie słuchu.**

Trybunał przypomniał także wynikający z art. 5 dyrektywy 2000/78 obowiązek podejmowania przez pracodawcę właściwych środków, z uwzględnieniem potrzeb konkretnej sytuacji, aby umożliwić osobie niepełnosprawnej dostęp do pracy i jej wykonywanie, o ile środki te nie nakładają na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń. W tym względzie Trybunał stwierdził, że **rozporządzenie nr 12 nie pozwalało pracodawcy XX na dokonanie przed jego zwolnieniem weryfikacji w celu rozważenia środków takich jak stosowanie aparatu słuchowego, zwolnienie go z obowiązku wykonywania zadań wiążących się z koniecznością osiągnięcia wymaganych minimalnych progów percepcji dźwiękowej czy też przydzielenie na stanowisko niewymagające osiągnięcia tych progów** i że nie przedstawiono żadnych informacji co do ewentualnie nieproporcjonalnego charakteru obciążeń z tego wynikających.

Wydaje się zatem, że rozporządzenie to nałożyło wymóg wykraczający poza to, co jest konieczne do osiągnięcia zamierzonych celów.

Trybunał stwierdził zatem, że art. 2 ust. 2 lit. a), art. 4 ust. 1 i art. 5 dyrektywy 2000/78 **stoją na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu stanowiącemu, iż bezwzględnie niemożliwe jest dalsze pełnienie obowiązków przez funkcjonariusza służby więziennej, którego ostrość słuchu nie odpowiada minimalnym progom percepcji dźwiękowej określonym w tym uregulowaniu, bez umożliwienia sprawdzenia, czy funkcjonariusz ten jest w stanie wykonywać wspomniane obowiązki, w stosownym przypadku po przyjęciu racjonalnych usprawnień** w rozumieniu art. 5 dyrektywy.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106